

Door verdieping bedrijfseconomie leuker maken

In 2018 werd het vak management en organisatie (M&O) in havo 4 en vwo 4 vervangen door het vak bedrijfseconomie. Leerlingen van havo 5 en vwo 6 hebben dit jaar voor het eerst het centrale examen bedrijfseconomie gemaakt. Hoe bevalt het nieuwe vak en wat zijn eventuele knelpunten? Docenten Saskia Troost, Judith Simpelaar en Marjolein van Heezik-Davits in gesprek met leerplanontwikkelaar Marc den Elzen (SLO) over hun ervaringen.

Karlijn Meulman

Marjolein van Heezik-Davits

Judith Simpelaar

Saskia Troost

“Mijn havo-leerlingen zijn best enthousiast over bedrijfseconomie”, vertelt Marjolein van Heezik-Davits, docent bedrijfseconomie havo en vwo aan het Augustinianum in Eindhoven. “Van de 33 havo 4-leerlingen zijn er maar twee voor de herfstvakantie gestopt, voor de rest voldoet het vak aan de verwachtingen. Bedrijfseconomie staat ook goed bekend op school: onze leerlingen kiezen het vaak.” “En ik ben zelfs nog geen enkele leerling kwijt”, zegt Judith Simpelaar, docent bedrijfseconomie havo en vwo aan het Beatrix College in Tilburg. “Toch vinden veel leerlingen het een lastig vak. Tijdens de lessen gaat het goed, maar de toetsen vallen tegen.” “Er komt veel rekenwerk bij kijken en leerlingen twifelen over de aanpak om tot de juiste antwoorden te komen. Dat komt deels ook doordat ze het vak onderschatten. Ze denken dat de stof even overkijken genoeg is om de toets te halen. Zo werkt het bij bedrijfseconomie niet. Ze moeten meters maken voordat ze de inhoud echt door hebben. Soms ontbreekt daarvoor het doorzettingsvermogen en voelen leerlingen zich overladen door het vak. Zeker op de havo.”

Het gas erop houden

Marjolein herkent dit. “Het vak wordt als ‘veel’ ervaren”, zegt ze. “Leerlingen moeten veel oefenen en de stof goed bijhouden. Dát maakt het vak pittig, de inhoud zelf is niet het probleem. Leerlingen moeten leren welke stappen nodig zijn om tot een oplossing te komen. Als docent vind ik bedrijfseconomie voor de havo ook erg vol. Bij het vwo is het veel beter te doen.”

“Bij de havo voel ik inderdaad de druk om het gas erop te houden, terwijl ik soms dieper op onderwerpen in wil gaan die leven bij leerlingen”, zegt Judith. “Daarom maak ik nu eigen keuzes. Een onderwerp als ‘investeringsselectie’ behandel ik wel, maar dan doen we vier opdrachten in plaats van tien.”

Samenhang aanbrengen

“Voor het vwo kom ik qua tijd goed uit”, zegt ook Saskia Troost, docent bedrijfseconomie havo en

vwo aan het Hofstad Lyceum in Den Haag. “Voor de havo is dat anders. Bij sommige onderwerpen behandel ik vanwege tijdgebrek alleen wat de leerlingen echt moeten weten voor het centraal examen. Ik zou voor een aantal onderwerpen graag meer tijd willen hebben, zodat we kunnen verdiepen.”

“Wat het ook lastig maakt, is dat bedrijfseconomie zoveel verschillende onderwerpen bevat. Financiële zelfredzaamheid, erven, schenken, marketing. Het is soms best moeilijk om die goed te groeperen en ook nog verbanden aan te brengen.”

Judith knikt. “Mijn leerlingen zien de samenhang ook niet altijd. Ik moet er bijvoorbeeld vaak op wijzen dat de keuzes die je maakt als privépersoon ook terugkomen in een bedrijf. Denk aan budgetteren, sparen en investeren.”

Enthousiast

De leerlingen blijken vooral enthousiast over ‘softe’ onderwerpen binnen het vak, zoals ondernemerschap, leiderschap en marketing. Investerings-, hypotheek- en consumptieve kredieten zijn minder populair.

Judith: “Sommige onderwerpen, zoals beleggen en optiestrategieën, gaan over de hoofden van de vwo 4-leerlingen heen. Ik ben daarom wat gaan schuiven met de stof in B1. Het beleggen behandelen we in vwo 5 en 6, in het vierde leerjaar blijf ik wat meer bij de basis.”

Saskia: “Ik vind het bij het vwo vooral moeilijk om te bepalen hoe diep de kennis moet gaan. Bij M&O was me dat duidelijk, maar nu is het nog aftasten. Dat komt ook doordat we nog geen centraal vwo-examen bedrijfseconomie gezien hebben en we niet weten welke vragen daarin terugkomen.”

Judith: “Een onderwerp als ‘opties’ gaat af en toe behoorlijk de diepte in. Sommige leerlingen krijgen bijles van tweedeaarsstudenten bedrijfseconomie. Die zeggen: jullie zijn op de middelbare school al verder dan wij op de universiteit.”

Invloed van corona

Corona zet ook haar stempel op het vak. De examenklassen kregen het hele schooljaar fysiek onderwijs en daarmee hebben ze eigenlijk een voorkeursbehandeling ontvangen. Voor de derde en vierde leerjaren, die online les kregen, kan het vak de komende jaren lastiger worden.

Judith: “Ik ben nu toetsen aan het nakijken en resultaten zijn niet altijd goed. Er is een aantal havo-leerlingen dat bedrijfseconomie als hun ‘schrappak’ ziet en er daarom niet veel meer voor doet. De vwo’ers proberen er vaak nog het beste van te ma-

**‘Het
onderwerp
financiële
zelfredzaam-
heid staat
voor mij met
stip op 1 en
daar sta ik
graag
uitgebreid bij
stil.’**

ken.”

Marjolein: “Dat klopt. Ik hoop dat havo 4 en wvo 4 de stof volgend jaar goed aankunnen, daar zit voor mij echt een zorg.”

Saskia: “En voor didactische creativiteit is online minder ruimte. Het blijft bij uitleg geven over opgaven.”

Judith: “Ik heb wel ideeën om het vak nog leuker te maken, die door corona niet uitgevoerd kunnen worden. Het lijkt me bijvoorbeeld goed om gast-sprekers van banken de klas in te halen.”

Marjolein: “Ja, dat willen wij ook. Interviews met experts houden lijkt ons ook erg leuk. Zo kunnen we nog meer de link met de praktijk leggen.”

Veel plezier

Ondanks dat het soms zoeken is, geven de drie docenten bedrijfseconomie met veel plezier. Judith: “Ik vind financiële zelfredzaamheid een leuk domein. Voor de havo wil ik dat nog praktischer insteken en daar meer tijd aan besteden. Het is een onderwerp dat leeft bij de leerlingen. Bij alles wat gaat over geld verdienen, gaan mijn leerlingen ‘aan’. Het rekenwerk vind ik ook leuk, laat die sommetjes maar komen. Het onderwerp investeringsselectie past minder goed in het programma voor de havo. Ik zie weinig toegevoegde waarde.”

Saskia: “Ik vind bedrijfseconomie een leuker vak dan M&O, omdat het beter past bij de belevingswereld van leerlingen. Het onderwerp financiële zelfredzaamheid staat voor mij met stip op 1 en daar sta ik graag uitgebreid bij stil. Net als bij onderwerpen als tijdelijke contracten en rechten bij overwerk: daar hebben jongeren mee te maken in hun bijbaantjes. En ik probeer leerlingen aan de hand van de stof inzicht te geven in de financiële gevolgen van de keuzes die ze maken.”

Rol van rekenen

Saskia is niet enthousiast over het vele rekenen in het vak. “Ik vind die berekeningen niet zo belang-

rijk, daar heb je boekhoudprogramma’s voor. Ik heb liever dat leerlingen leren om strategische bedrijfsadviezen te geven. Helaas is dat onderwerp lastiger te toetsen tijdens centrale examens, waardoor die meer insteken op rekenwerk.”

Marjolein: “Maar leerlingen moeten wel begrijpen hoe cijfermatige informatie tot stand komt. Anders kunnen ze managementinformatie niet verwerken. Ik maak wel altijd een praktische link: ‘Stel, jij bent manager. Wat ga je doen, nu je deze cijfers ziet?’ Zelf mis ik de verenigingen en stichtingen, die een grotere plek hadden in M&O. Juist dat sluit aan bij de leerlingen, die meestal zelf lid zijn van een vereniging. Daarom haal ik dat onderwerp er soms toch even bij.”

Judith: “Maar de grootste verbetering zou een minder vol havo-programma zijn. Dan kunnen we beter aansluiten bij de belevingswereld van jongeren en het vak nóg leuker maken.”

Meedoen aan een monitoronderzoek?

SLO doet de eerste jaren onderzoek naar hoe het examenprogramma bedrijfseconomie in de praktijk gegeven wordt. Sinds eind april staat opnieuw een monitoronderzoek uit, zowel onder docenten als leerlingen. Wil je zelf meedoen of het onderzoek samen met je klas invullen? Graag! Onder de inzenders verloot SLO veertig cadeaubonnen. De vragenlijst is te vinden op de site van de VECON en op die van de handreiking bedrijfseconomie SLO. Je kunt ook ge-

bruik maken van de QR-code of <https://nl.research.net/r/monitoring-bedrijfseconomie-20-21>